

उत्तर सूची

१. वाणिज्य व व्यवसायाची ओळख :

- प्र.१ अ) १) पेशा स्वीकारणारा २) उत्पादक उद्योग ३) व्यापार
 ४) पेशा स्वीकारणाऱ्या व्यक्ती ५) दुय्यम ६) वाहतूक
 ७) व्यवसाय ८) नफा ९) समाज
 १०) समय
- ब) अ-४, ब-३, क-५, ड-१,
- क) १) व्यवसाय २) आर्थिक कृती ३) व्यापार
 ४) व्यापाराची अनुषांगिक साधने. ५) बांधकाम उद्योग ६) उद्योग
 ७) वाणिज्य ८) वाहतूक ९) गोदाम
 १०) पेशा
- ड) चूक - ४, ८, १० बरोबर - १, २, ३, ५, ६, ७, ९
- इ) १) उत्पादन उद्योग २) घाऊक व्यापार ३) उत्पादन ४) यंत्रसामुग्री
- फ) १) पैसा २) वाणिज्य ३) आर्थिक ४) व्यवसायाचा
 ५) फी ६) मालक ७) नफा ८) रूप उपयोगिता
 ९) घाऊक व्यापार १०) किरकोळ व्यापारी
- ग) १) विदेशी २) आयात व्यापार ३) निर्यात व्यापार
 ४) घाऊक व्यापारी
- ई) १) आर्थिक २) वस्तूचा ३) हस्तांतर करता येत नाही
 ४) व्यवसायासाठी ५) वाहतुकीमुळे
 ६) उद्योग ७) नफा मिळवणे

२. व्यापार :

- प्र.१ अ) १) ब) घाऊक व्यापारी २) अ) जास्त ३) ब) मोठ्या ४) ब) शेवटचा
 ५) अ) उत्पादक ६) क) भारतात आयात ७) क) जहाज हुंडी ८) ब) टोपलीवाले
 ९) ब) बाजारातील व्यापारी १०) ब) विशिष्ट प्रकारचा माल विकणारे किरकोळ दुकाने.
 ११) ब) सुपर बाजार
- ब) १) अ-५, ब-३, क-४, ड-२, इ-१
 २) अ-३, ब-१, क-२, ड-७
- क) १) फिरते व्यापारी, २) किरकोळ व्यापारी, ३) साखळी पद्धतीचे दुकान,
 ४) एकच किंमत असणारी दुकाने, ५) रस्त्यावरील व्यापारी,
 ६) मागणीपत्र.
- ड) बरोबर - १, ६, ७, ९ चूक - २, ३, ४, ५, ८
- इ) १. सामान्य दुकाने, २. बाजारातील दुकाने, ३. मॉल
- फ) १. वस्तू विनिमय, २. ग्राहक, ३. किरकोळ व्यापारी, ४. उत्पादक,

५. किंमत, ६. उधारीने विक्री, ७. ग्राहक, ८. सूपर बाजार,
९. साखळी पद्धतीचे दुकाने, १०. एकच किंमत दुकाने, ११. अमेरिकन, १२. विदेशी.
- ग) १. मोठ्या, २. आत, ३. एकच किंमत दुकानात, ४. स्थानिक, ५. मोठ्या,
६. अधिक, ७. एकच, ८. एकच
- ई) १. आंतरराष्ट्रीय २. आयात ३. जास्त ४. किरकोळ ५. आंतरराष्ट्रीय
- ज) १. उत्पादक, घाऊक व्यापारी, किरकोळ व्यापारी, ग्राहक
२. स्थानिक बाजार, राज्य स्तरीय बाजार, राष्ट्रीय बाजार, आंतरराष्ट्रीय बाजार.
३. प्राथमिक अवस्था, आयातपूर्वीची अवस्था, आयात अवस्था, आयातीनंतरची अवस्था.

३. लघुउद्योग व व्यवसाय :

- प्र.१. अ) १) बेकारी २) मनुष्यबळ ३) जादा ४) व्यवसाय ५) मनुष्यबळ ६) प्रथम ७) ४०%
ब) (अ)-३, (ब)-१, (क)-६, (ड)-२, (इ)-८
- क) १. लघुउद्योग २. लघुउद्योग
- ड) १. बरोबर २. चूक ३. चूक ४. बरोबर
- इ) १. सुट्टे भाग २. रेशीम उद्योग
- फ) १) लघुउद्योग २) दुसऱ्या ३) कमी ४) मनुष्यबळ ५) कमी ६) औद्योगिक
- ग) (१) लघु उत्पादन क्षेत्र (२) सूक्ष्म उत्पादन क्षेत्र (३) मध्यम उत्पादन क्षेत्र
(४) सूक्ष्म सेवा क्षेत्र (५) लघु सेवा क्षेत्र
- ई) १. बेकारी २. श्रमप्रधान ३. पारंपरिक ४. कमी ५. व्यवसायाची निवड
- ज) ब- अ - ड - क

४. व्यवसाय संघटनांचे प्रकार - भाग १ :

- प्र.१. अ) १) जास्तीत जास्त २) सहकर्ते ३) कर्ता ४) सक्तीचे ५) मर्यादित ६) कायद्याने
७) सक्तीचे ८) मर्यादित ९) १९१२ १०) बोधचिन्ह
- ब) (१-ड) (२-फ) (३-ह) (४- क) (५-अ)
- क) १. व्यवस्थापन समिती २. एकल व्यापारी व्यवसाय ३. एकल व्यापारी व्यवसाय ४. सहकर्ते
५. नामधारी भागीदार ६. सार्वजनिक कंपनी ७. भागीदारीचा करार ८. सेवा तत्त्व
९. सहकारी संस्था.
- ड) १) बरोबर २) बरोबर ३) बरोबर ४) बरोबर ५) बरोबर ६) बरोबर ७) बरोबर ८) बरोबर ९) बरोबर
१०) चूक ११) बरोबर १२) चूक
- इ) १) अशासकीय संघटना २) भागधारक
- फ) १) खाजगी क्षेत्र २) एकल व्यापारी ३) एकत्र कुटुंब व्यवसाय
४) सक्रिय भागधारक ५) ऐच्छिक भागीदारी ६) कर्ता आणि सहकर्ता

७) लोकशाही १०) कमी	८) एक व्यक्ती - एक मत ११) ग्राहक	९) एक भाग एक मत १२) कंपनी
ग) १) खाजगी कंपनी ४) एकल व्यापारी	२) सहकारी संस्था ५) भागीदारी संस्था	३) सार्वजनिक कंपनी
ई) १) हस्तांतर करता येते ५) दोन	२) दोन ६) कर्ता	३) सक्तीचे असते ७) भारतीय भागीदारी कायदा १९३२

५ व्यवसाय संघटनांचे प्रकार भाग - २ :

- प्र.१ अ) १) वार्षिक अंदाजपत्रक, २) वैधानिक महामंडळ, ३) संसद,
४) ५१%, ५) भारताचे राष्ट्रपती,
६) भारत सरकारचे नियंत्रक आणि महालेखापरीक्षक, ७) कायदेशीर,
८) सरकारी, ९) आर्थिक.
- ब) अ-६, ब-१, क-४, ड-५, इ-३
- क) १) खाजगी क्षेत्रातील संघटना २) सार्वजनिक क्षेत्रातील संघटना ३) खाजगी क्षेत्र,
४) सार्वजनिक क्षेत्र ५) सार्वजनिक क्षेत्रातील संघटना ६) विभागीय आस्थापना
७) विभागीय आस्थापना ८) विभागीय आस्थापना ९) विभागीय आस्थापना
१०) विभागीय आस्थापना ११) वैधानिक महामंडळ १२) वैधानिक महामंडळ
१३) वैधानिक महामंडळ
- ड) १) बरोबर : १, २, ४, ५, ७, ८, २) चूक : ३, ६, ९, १०,
इ) १) बँक ऑफ इंडिया २) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया ३) डाबर ४) टाटा मोटर्स
ह) १) कृत्रिम व्यक्ती २) असतात ३) अनेक
४) सरकारचा एक भाग म्हणून ५) सार्वजनिक

६. व्यवसाय सहाय्यक संस्था :

- प्र.१. अ) १) १९९०, २) १९८८, ३) सिडबी (SIDBI), ४) नाबार्ड (NABARD)),
५) शिवरामन, ६) १९५३, ७) १९५७
- ब) अ) १९९०, ब) १९८२, क) १९४४, ड) १९८३, इ) १९५७,
- क) १. वित्त, २. सिडबी (SIDBI), ३. सिडबी (SIDBI),
४. SVCL, ५. स्टार्ट-अप मित्र, ६. नाबार्ड (NABARD),
७. डॉ. महम्मद युनुस, ८. जागतिक बँक
- ड) बरोबर - १, ४, ५, ७, ८, ९ चूक - २, ३, ६
- इ) १. वित्त, २. सिडबी (SIDBI), ३. MSME (सूक्ष्म, लघू आणि मध्यम उद्योग),
४. MSME'S (सूक्ष्म, लघू आणि मध्यम उद्योग), ५. १७ मार्च २०१६, ६. उद्यमी मित्र
७. १२ जुलै १९८२, ८. १९५७, ९. संसदेच्या, १०. ऑक्टोबर १९८३,
११. डॉ.महमद युनुस १२. १९४४, १३. वॉशिंग्टन डी.सी, १४. २००६
- फ) १) २ एप्रिल, १९९० २) १२ जुलै, १९८२ ३) १९५७ ४) १९४४ ५) ऑक्टोबर १९८३
- ह) १) अल्प, मध्यम व दीर्घ २) ग्रामीण ३) स्वातंत्र्यपूर्व ४) सहकार ५) कमी

७. व्यावसायिक पर्यावरण :

- प्र.१ अ) १) व्यवसाय २) १९९१ ३) राजकीय ४) सामाजिक ५) सार्वजनिक
६) जागतिक ७) जागतिकीकरण ८) धोक्याचा
- ब) १. अ-३, ब-६, क-९, ड-८, इ-७
२. अ-६, ब-८, क-१, ड-२
- क) १) अंतर्गत पर्यावरण २) सामाजिक पर्यावरण ३) खाजगीकरण ४) जागतिकीकरण
- ड) १) बरोबर २) बरोबर ३) बरोबर ४) चूक ५) बरोबर ६) चूक ७) चूक
- इ) १) बाह्य पर्यावरण २) व्यावसायिक पर्यावरण ३) नैसर्गिक पर्यावरण ४) सामाजिक
५) राजकीय ६) तीन ७) खाजगीकरण ८) जागतिकीकरण
- फ) १) दोन २) अंतर्गत ३) शासन ४) भांडवलशाही
- ई) १) अंतर्गत घटक २) बाह्य घटक ३) नैसर्गिक पर्यावरणाशी ४) जागतिकीकरण

८. व्यवस्थापनाची ओळख :

- प्र.१ अ) १) अ) गतिमान, २) क) शास्त्रीय, ३) अ) मध्यम, ४) क) कनिष्ठ,
५) क) उद्दिष्ट,
- ब) १) अ-४ २) ब-५ ३) क-६ ४) ड-१ ५) इ-९
- क) १) व्यवस्थापन २) मध्यम स्तर व्यवस्थापन ३) शास्त्र ४) उच्च स्तर व्यवस्थापन
५) मध्यम स्तर व्यवस्थापन
- ड) बरोबर - १,३,५ चूक - २, ४
- इ) १) वाणिज्य २) डॉक्टर ३) गायक ४) उच्च स्तर
५) खरेदी व्यवस्थापक ६) पर्यवेक्षक ७) वित्त व्यवस्थापक
- फ) १) maneggiare २) नियंत्रण ३) सामूहिक उद्दिष्ट ४) मध्यम स्तर व्यवस्थापन
५) मध्यम स्तर व्यवस्थापन ६) कौशल्ये ७) शास्त्र ८) तत्त्वे ९) पेशा
- ग) १) विशेष कार्यकारी अधिकारी २) पर्यवेक्षक ३) वित्त व्यवस्थापक ४) पेशा ५) कला
- ज) १) उच्च स्तर व्यवस्थापन, मध्यम स्तर व्यवस्थापन, कनिष्ठ स्तर व्यवस्थापन
२) विशेष कार्यकारी अधिकारी, व्यवस्थापकीय संचालक, विभागप्रमुख, पर्यवेक्षक,
३) भागधारक, संचालक मंडळ, व्यवस्थापकीय संचालक, कार्यालयीन कारकून
- ई) १) कला, शास्त्र व पेशा २) तीन स्तर ३) मध्यम स्तर व्यवस्थापनाच्या
४) उच्च स्तर व्यवस्थापनाच्या ५) सामाजिक शास्त्र ६) निर्बंधीत असतो ७) औपचारिक